

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 13-14/ ЛИПЕНЬ 2020 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- Вийшла у світ нова збірка казок ▶ стор. 2
- З Щоденника депутата СУР ▶ стор. 3
- Преміювання декламаторів укр. поезії ▶ стор. 4
- Фінансова та гуманітарна допомога Україні ▶ стор. 5
- Ми так сумуємо за нашими друзями...! ▶ стор. 6
- Викладач і керівник Клузької філії СУР ▶ стор. 7
- Інтерв'ю з артистом Петром Шойманом ▶ стор. 8
- Про ансамбль танців «Козачок» ▶ стор. 9
- СКУ засуджує напади на українську мову ▶ стор. 10
- Свято Св. апостолів Петра і Павла ▶ стор. 11
- З історії укр. шкільництва в Румунії ▶ стор. 12
- Вітаємо з днем народження! ▶ стор. 13
- Наше майбутнє – наша гордість ▶ стор. 14
- Липень періщить, дуби калічить ▶ стор. 15
- Про красу і таїнства світу (I) ▶ стор. 16

Дмитро НАВЛІЧКО

ДВА КОЛЬОРИ

Як я малим збирався навесні
Піти у світ незаними шляхами, –
Сорочку мати вишила мені червоними і чорними,
Червоними і чорними нитками.
Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне – то любов, а чорне – то журба.
Мене водило в безвісті життя,
Та я вертався на свої пороги.
Переплелись, як мамине шиття,
Щасливі і сумні мої, щасливі і сумні мої дороги.
Мені війнула в очі сивина,
Та я нічого не везу додому,
Лиш згорточок старого полотна
І вишите моє життя, і вишите моє життя на ньому.

КОНКУРС ДЕКЛАМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

Щороку під кінець навчального шкільного року у повіті Мараморощина організується «Конкурс декламування української поезії».

Цього року на початку червня 2020 року філія Союзу українців Румунії повіту Мараморощини організувала повітовий етап «Конкурс декламування української поезії», XXI-ий випуск.

Організатори цього конкурсу – голова філії Мараморського повіту Союзу українців Румунії пан Мирослав Петрецький і пан голова СуР та депутат Микола-Мирослав Петрецький.

Маючи на увазі, що цього року під час пандемії COVID 19 конкурс відбувався онлайн. На цьому конкурсі брали участь учні з українських сіл повіту Мараморощина, де викладається українська мова, а саме: Поляни, Кривий, Рускова, Красний, Вишавська Долина, Бистрий, Верхня Рівна, Кричунів, Луг, Ремети, а також Педагогічний ліцей імені Тараса Шевченка.

Були вибрані по одному учневі, з підготовчого – до восьмого класу, а також брали участь й учні з Українського педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка.

На конкурсі декламування української поезії кожний викладач української мови та вчитель мали на увазі, щоб кожна дитина виразно і чітко декламувала вірш, читала виразно текст на перший погляд, ставлячи правильно наголоси, правильну вимову слів, а також і опис національного костюму, в якому були одягнені діти.

В школі Бистрий цей конкурс був підготовлений учителькою Яриною Йордикяну, яка старанно підготувала учні села Бистрий.

Учень, який бере участь на конкурсі української поезії, відчуває любов і красу до рідної мови, бо українська мова – це їхня рідна мова. Знаючи українську мову, учень може розмовляти кожного дня зі своїми батьками, колегами, у школі і після школи.

Голова Марамурської організації СУР

Мирослав Петрецький, маючи великий досвід в організації такої події, цього року зорганізував конкурс української поезії на високому рівні.

Мета цього конкурсу – не тільки вивчати та декламувати поезію, а і вміння конкурсантів представляти в їхніх костюмах, заохочувати учнів збагачувати свій словник, що означає багато читати і писати українською мовою.

Конкурс української поезії ми вважаємо святом рідної мови, де беруть участь найкра-

щі учні. Продовжувати конкурс української поезії для учнів означає, розвивати любов до нашої української мови, підтримувати нашу меншину.

Можна уважати, що учень, котрий гарно декламує вірш, багато читає та старанно вивчає українську мову. Якщо ми це будемо сприймати, наша мова буде розвиватися і удосконалюватися.

Ми, українці в Румунії, повинні зберігати у продовженні нашу мову, культуру, релігію, дотримуватися наших традицій, тому що ми є спадкоємцями українців. Нам, українцям з Румунії, потрібно бути солідарними з Україною і українським народом, тому що ми за нацією є українського кореня.

У суботу, 27-ого червня 2020 року, відбулося преміювання учнів, які брали участь у конкурсі поезії і на олімпіаді з української мови. На цьому преміюванні брали участь пан голова СуР і депутат Микола-Мирослав Петрецький, пан голова Марамурської філії СуР Мирослав Петрецький, які гарно подякували дітям і викладачам української мови за проведення конкурсу. Також були присутні й інші представники української культури. Всі діти, які були премійовані, отримали по планшеті і грамоті.

Викладачі української мови Школи Бистрий приносять подяку організаторам, які вміло організовують цю подію, бажають успіхів усім учасникам у майбутньому.

Микола ДУТКА

ВИЙШЛА У СВІТ НОВА ЗБІРКА КАЗОК

Щього літа до переліку видань на українській мові Союзу українців Румунії приєдналася збірка казок «Крізь шпаринку – у світ казмовий» Людмили Дорош. Це вже третя книжечка для дітей цієї молодшої авторки, редактора дитячого журналу «Дзвоник», активного члена клубу українців, мами двох невгамовних дошкільнят. Про свою останню збірку, про творчий процес і про місце дітей та пов'язаних з ними викликів у її житті нам розповість сама авторка.

Ольга Сенишин: – Коли ти почала писати, творити?

Людмила Дорош: Бажання щось творити з'явилося в мене ще в дитячому віці. Пам'ятаю й зараз, що одним з моїх перших віршів був вірш про вчительку, отже, це почалося у молодшому шкільному віці. Іноді, вже будучи дорослішою, мені снилося, як я складаю вірші, як рядки стеляться один за одним. І я уві сні старалася повторити ті складні доладні рядки, щоб записати їх вранці. Проте, на жаль, вранці все забувалося.

О.С.: – Які казки читала і любила в дитинстві?

Л.Д.: – Різні. Але пам'ятаю, якою щасливою була, коли натрапляла в бібліотеці

на книжки з казками великого формату, з гарними ілюстраціями. Їх було мало, тож вони постійно були на руках. А ще, окрім казок, захоплювалася дитячими енциклопедіями, з різними цікавими розповідями, експериментами і т.п.

О.С.: – Чи уявляла, мріяла стати казкаркою? Та й взагалі, ким ти хотіла стати?

Л.Д.: – Ні, зовсім не уявляла себе так. Я не мала якоїсь певної і довготривалої мрії на рахунок майбутньої професії. Але пам'ятаю, що хотіла стати спочатку лікарем, потім археологом.

О.С.: – Яка література/автори тобі подобалися колись? Що ти читаєш зараз?

Л.Д.: – З найтеплішими спогадами згадаю, із яким задоволенням та захопленням читала, будучи вже трішки старшенькою, різні твори Всеволода Нестайка, «Барона Мюнхгаузена» Еріха Распе та інші. А коли була меншою – пригадую, як читала «Ясоччину книжку» Наталі Забіли, «Про дівчинку Наталочку та сріблясту рибку» Миколи Трублаїні та ін. Зовсім недавно з превеликим задоволенням прочитала роботи Тадеуша Доленга-Мостовича «Знахар» та «Професор Вільчур». Захоплюючі твори, на мій погляд.

О.С.: – Як ти гадаєш, хист до писання ти успадкувала від когось зі своєї сім'ї?

Л.Д.: – Я гадаю, що так. В першу чергу, від мого дідуся, Дороша Григорія Давидовича. Він був редактором місцевої газети, писав статті, фейлетони і т.п. А моя бабуся була вчителькою початкових класів, і її стежинкою я пішла, обравши навчатися в Олександрійському вищому педколеджі ім. В. Сухомлинського в Україні на вихователя.

О.С.: – Як сталося, що почала писати у цьому жанрі? Коли і де друкувалася?

Л.Д.: – Я почала працювати в Союзі українців Румунії, в редакції «Нашого голосу». Почала писати вірші, які і було надруковано десь у 2000 році. З часом вирішила спробувати написати щось і для дитячих сторінок, для яких у той час було відведено декілька сторінок. Так усе й почалося. З 2006 року, коли було засновано дитячий журнал «Дзвоник», я стала працювати у ньому на посаді редактора. На сторінках цього щомісячного видання можна і знайти всі мої творіння.

(Закінчення на 10 стор.)

Розмову записала
Ольга СЕНИШИН

З ЩОДЕННИКА ДЕПУТАТА СУР

Під час своєї парламентської діяльності упродовж місяця, що передувє закінченню першої в цьому році парламентської сесії, депутат МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ довів до відома членів Уряду Румунії низку проблем у різних сферах, вирішення яких потребує швидких та життєздатних рішень, а також отримав відповіді на деякі раніше надіслані депутатські звернення.

СИТУАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПАРАФІЙ В РУМУНІЇ В УМОВАХ КРИЗИ COVID-19

Закриття церков через пандемію коронавірусу різко знизило доходи українських парафій в Румунії, і в цьому контексті для багатьох з них проекти, що здійснюються через Державний секретаріат з питань культур, є «ковтком кисню», що дає їм можливість відповісти в умовах максимальної безпеки на потреби вірян, – стверджує Микола-Мирослав Петрецький у депутатському зверненні до Державного секретаря з питань культур Віктора Опаського.

«Українські парафії, такі, як парафія Різдва Пресвятої Богородиці у селі Верхня Рівна, Український православний монастир Успіння Пресвятої Богородиці у селі Верхня Рівна, парафія Воздвиження Чесного Хреста у Сігету Мармаціей, подали кілька проектів з реставрації культових споруд, які дуже складно утримувати в ці неспокійні часи, котрим вкрай складно забезпечувати належні та сприятливі умови для релігійної діяльності, і які не можуть покладатися на підтримку місцевих органів влади, через боротьбу з SARS-COV 2. З огляду на зазначене вище, шановний пане державний секретар, будь ласка, скажіть:

– На якій стадії розгляду перебувають подані українськими парафіями проекти?

– Якою є ситуація з церковними посадами для українських парафій?».

ГАЗОПРОВІД СІГЕТУ-МАРМАЦІЕЙ – ВИШЕУ-ДЕ-СУС - БОРША

У листі до міністра регіонального розвитку та державного управління Йона Штефана, Микола-Мирослав Петрецький запитує, коли розпочнеться впровадження інвестиційного проекту «Газопровід Сігету-Мармаціей – Борша» у Марамурському повіті, а також цікавиться вартістю і строком виконання цього проекту.

«Історична Мараморощина, туристичний регіон національного значення, вже давно потерпає від браку газопроводів і споруд систем газопостачання населених пунктів, що значно збільшує витрати на опалення осель. Газопостачання у цьому регіоні сприятиме добробуту населення, забезпеченню європейського рівня життя та залученню інвесторів, що призведе до створення нових робочих місць розвитку економіки повіту, в тому числі стимулюючи мале та середнє підприємництво», – зазначив депутат.

КОМПЕНСАЦІЇ ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ПОСУХИ ФЕРМЕРАМ

Нещодавно ми повідомляли наших читачів про депутатське звернення Миколи-Мирослава Петрецького до міністра сільськогосподарства та розвитку сільських територій Некіти-Адріана Ороса щодо необхідності розробки національного плану запобігання та боротьби з наслідками метеорологічних явищ, таких, як посуха, які завдають серйозної шкоди фермерам. У письмовій відповіді профільний міністр представив конкретні дії щодо управління надзвичайною ситуацією, спричиненою посухою, відповідно, розповів про створення та функціонування системи інституційного управління. Нижче наводимо уривок з цього листа:

«Відповідно до Регламенту про управління надзвичайними ситуаціями, спричиненими небезпечними метеорологічними явищами, що призвели до виникнення педологічної посухи, крайній термін проведення оцінки збитків, завданих сільськогосподарським культурам, посіяним восени 2019 року, був 15 червня. З цієї дати Оперативний центр надзвичайних ситуацій Міністерства сільськогосподарства та розвитку сільських територій почав приймати документи про оцінку збитків сільськогосподарським культурам, посіяним восени 2019 року. (...) Стосовно компенсації постраждалим від посухи фермерам можу сказати, що відомством буде розроблена схема державної допомоги виробникам рослинницької продукції, постраждалим від педологічної посухи, що мала місце у період вересень 2019 та квітень 2020 років. Фінансові ресурси, необхідні для компенсації, будуть надані з бюджету, а постраждалі від посухи фермери отримають одноразову фінансову допомогу, що компенсує понесені збитки та забезпечать фінансові ресурси для здійснення майбутніх сільськогосподарських робіт».

ПРОБЛЕМА НЕЗАКОННОЇ ВИРУБКИ ЛІСІВ

Теж нещодавно ми розповіли про позицію депутата Миколи-Мирослава Петрецького щодо зростаючого обсягу незаконного вирубування лісів, в тому числі в районі села Поляни та поблизу інших населених пунктів Мараморощини, в листі до міністра навколишнього середовища Костела Алексе.

З відповіді міністра на це депутатське звернення наводимо наступні уривки:

«У відповідності до Протоколу, який наша установа уклала з STS, ми працюємо над вдосконаленням існуючої системи SUMAL шляхом створення нових модулів/функціональних можливостей, наприклад, презентація відомостей про маршрут перевезення деревних матеріалів у режимі реального часу, виділення у форматі GIS лісових ділянок, централізація порушень лісового законодавства, створення веб-

платформи з можливістю завантаження зображень ортофотоплану, супутникових зображень тощо. У даний час ці нові функції перебувають на етапі тестування, а після цього будуть доступні для загального користування.

У той же час в результаті співпраці зі Службою Спеціального Зв'язку (STS) кожен громадянин, який є свідком перевезення деревини, матиме можливість перевірити його законність, зателефонувавши до служби екстреної допомоги за номером 112 (зі статистикою цих дзвінків можна ознайомитися на сайті www.112.ro у розділі «публічна інформація»).

(...) Під час робочого візиту до Марамурського повіту, де було виявлено одне з найбільших порушень лісового законодавства, пов'язане з незаконною вирубкою лісів у Румунії, було озвучене публічне та категоричне попередження щодо нульової толерантності центрального органу виконавчої влади, що реалізує політику в галузі лісового господарства щодо тих, хто вирубує, краде чи незаконно перевозить деревину».

ПІДТРИМКА ВІТЧИЗНЯНИХ ВИРОБНИКІВ У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Ще одне питання, порушене депутатом Миколою-Мирославом Петрецьким – це підтримка вітчизняних виробників у сфері виробництва засобів індивідуального захисту в нинішньому контексті пандемії. У листі, адресованому міністру економіки Вірджілу Попеску, депутат підкреслив необхідність підтримки місцевих підприємців, які хочуть виробляти медичні засоби індивідуального захисту. У відповіді на це депутатське звернення Вірджіл Попеску нагадав про створення порталу www.immirivest.ro, на якому всі підприємці мають рівні шанси записатися до програми МСП ІНВЕСТ РУМУНІЯ, яка діятиме до кінця поточного року, на фінансування якої держава виділила 15 мільярдів лейв.

«У той же час повідомляємо, що в залежності від подальшого розвитку подій, від кількості осіб, які постраждали від кризи Covid-19, а також від потреб бізнесу, Міністерство економіки, енергетики та бізнес-середовища готує вжити необхідні заходи для надання допомоги підприємцям та обмеження наслідків кризи», – йдеться у листі.

(Продовження на 13 стор.)

ОГЛЯДАЧ

ПРЕМІЮВАННЯ УЧНІВ-УЧАСНИКІВ КОНКУРСУ ДЕКЛАМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

Беручи до уваги нинішні умови, умови пандемії, конкурс декламування української поезії відбувся онлайн, а тому і преміювання учнів-учасників відбулося у спеціальних умовах.

Рада СУР вирішила виділити кошти для преміювання учнів і таким чином посприяти і доступу учнів до навчання у спеціальних умовах, а саме до уроків он-лайн.

Знаємо, що не всім доступний такий вид навчання, і тому керівництво СУР вирішило прийти на допомогу учням і нагородити тих, які брали участь у Олімпіаді з української мови і у конкурсі декламування поезії – планшетами і грошовими преміями.

Нагородження учнів відбулося у спеціальних умовах, а саме в керівництві Марамороської філії СУР на чолі з паном головою Мирославом Петрецьким.

Відвідали наші села і школи, де зустрілися із учнями.

Так, 27 червня до Луга прибули пан депутат і голова СУР Микола-Мирослав Петрецький, якому слід низько поклонитися і віддати честь за його труд, п. голо-

ва Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький, перший заступник голови п. Василь Пасинчук та інші.

Слід зауважити, що ідея конкурсу в

святковий настрій.

Зустріла присутніх на святі дописувачка цих рядків привітальним словом, подякувала керівництву СУР за його опіку, підкреслила те, що без його допомоги така подія не могла відбутися. Поздоровляла дітей, родичів, які були присутні, викладачів. Вкотре звернулася до дітей любити рідне слово, не цуратися маминої мови і не востаннє підкреслила допомогу, яку надає СУР школам, учням.

У своєму слові-зверненні п. депутат поздоровив учнів, викладачів, родичів за їх труд, побажав здоров'я, успіхів, веселих канікул.

Звернувся до присутніх підтримувати український ліцей, тому що між нагородженими учнями були і учні з українського ліцею ім. Т. Шевченка із Сігету.

(Продовження на 11 стор.)

З повагою,
викладач-пенсіонер
Анна САМБОР

умовах онлайн належна пану депутату, якому ще раз щиро дякуємо.

Діти з нетерпінням чекали цієї події, яка відбулася, дотримуючись усіх правил, зумовлених пандемією.

На подвір'ї, де відбулася подія, панував

Наші учні склали національні іспити

З 15 по 17 червня 2020 року випускники VIII класів шкіл Бистрий та Вишавської Долини Мараморського повіту склали національний іспит в особливих умовах. Дуже важко було для всіх наших учнів цього року, тому що через пандемію коронавірусу не було ясно, як закінчиться 2019-2020 навчальний рік. У більш скрутній ситуації опинилися учні VIII класів, які мали складати національне тестування. Але Бог поміг та 2019-2020 навчальний рік був доведений до кінця, учні не втратили рік навчання, оскільки продовжили його у режимі онлайн.

Не було легко ні для учнів, ні для вчителів, ані для батьків. Але всі разом вивчили технологію для дистанційного навчання, вчителі читали уроки, давали необхідні роз'яснення, учні писали домашні завдання, потім перевіряли разом вивчений матеріал для кожного предмету та готувалися до іспитів.

Настав час складати іспити. Учні VIII класів представилися до своїх шкіл з великими емоціями, бо крім звичайних хвилювань, пов'язаних із темами, їм треба було також бути дуже уважними та дотримуватися всіх санітарних правил та соціальної дистанції, встановлених владою.

Керівництво нашої школи забезпечило всі необхідні умови: кожен учень отримав маску, а при вході до класу був поставлений дезінфекційний засіб для миття рук. Парти переставили на відстань 2 метрів одна від одної. Діти були розподілені на три класи, в яких були відеокамери, щоб все відбулося за законом.

У Школі Бистрий закінчили VIII клас 10 учнів, а в Школі Вишавська Долина – 13 учнів, всього 23 випускників. Склали національні іспити 10 учнів з Бистрого та лише 9 учнів із села Вишавська Долина, всього 19 учнів. Всі учні з Вишавської Долини, крім іспиту з румунської мови – 15 червня та математики-17 червня, склали також іспит з української мови – 16 червня, тому що вони

закінчили українське відділення. Учні отримали гарні оцінки. Високі оцінки, здобуті на іспиті з української мови допомогли їм підвищити свою загальну оцінку, що їм допомогло вступити до бажаних навчальних закладів. Найбільша оцінка була 9,43 а найменша – 5,23. Пишаємось нашими учнями та вчителями, які багато працювали, навіть у таких важких умовах. Велику заслугу мають і батьки, які допомагали дітям готуватися до уроків. З нашого села 7 випускників записалося до ліцеїв. Один учень вступив до Богословської Семінарії у

місті Бая Маре. Одна дівчинка – до Ліцею в місті Борша. Ще один учень – до ліцею «Джордже Баріцу» в місті Бая Маре. Інші четверо учнів вступили до ліцеїв у місті Сігету-Мармацій, а саме: двоє до ліцею Н-р 2, економічний відділ, інший учень – до ліцею Н-р 1, а ще одна учениця до Національного Коледжу «Король Фердинанд», педагогічний відділ. Одна учениця записалася до Професійної школи у сусідньому селі Петрова.

У Вишавській Долині ситуація така: двоє учнів вступили до Військового ліцею у місті Кимпулунг Молдовенеск Сучавського повіту. Інші шестеро вступили до навчальних закладів у місті Сігету-Мармацій, а саме: двоє до Національного коледжу імені Драгоша Воде, двоє до Національного коледжу «Король Фердинанд», а ще двоє до Ліцею Н-р 2. До професійної школи записалося четверо учнів.

Шкода, що жоден із випускників шкіл Бистрого та Вишавської Долини, хоча навчалися рідної української мови та окремі з них склали іспит з української мови й отримали гарні оцінки, не обрали продовжити навчання українською мовою, я маю на увазі, зокрема, у Ліцеї імені Тараса Шевченка. Сподіваюсь, що вони далі спілкуватимуться рідною українською мовою, не забуватимуть її, тому що ця мова є мова їхніх батьків, їхнього рідного села, рідних традицій.

Такою є загальна ситуація наших випускників VIII класів з Бистрого та Вишавської Долини після завершення 2019-2020 особливого навчального року та складання національних іспитів. Бажаємо учням багато успіхів у наступному навчальному році та у нових навчальних закладах, де вони продовжать своє навчання!

отець Іван ЮРЧА

Посольство України**Румунія надає фінансову та гуманітарну допомогу Україні**

7 липня 2020 року заступник міністра закордонних справ України Василь Боднар зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Румунії в Україні Крістіаном-Леонам Цуркану.

У ході розмови сторони обговорили шляхи активізації політичного діалогу між обома країнами, зокрема, підготовку до візиту міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби до Бухаресту.

Василь Боднар та Крістіан-Леон Цуркану порушили також питання від-

новлення роботи Змішаної українсько-румунської комісії з питань забезпечення прав осіб, які належать до національних меншин.

Посол повідомив, що Румунія також планує надати фінансову допомогу на облаштування дитячого садочка у місті Бахмут Донецької області України.

У свою чергу заступник міністра подякував румунській стороні за надану гуманітарну допомогу для боротьби з епідемією у Чернівецькій та Луганській областях України.

Діалог співголів Змішаної міжурядової українсько-румунської комісії з питань забезпечення прав осіб, які належать до національних меншин

10 липня 2020 року відбулася зустріч у форматі відеоконференції співголів Змішаної міжурядової українсько-румунської комісії з питань забезпечення прав осіб, які належать до національних меншин.

Заступниця міністра культури та інформаційної політики України Світлана Фоменко та державний секретар МЗС Румунії Дануц Себастьян Некулеску обговорили актуальні питання українсько-румунських

взаємин щодо захисту прав національних меншин і домовились продовжувати в цій сфері конструктивний діалог на основі взаємовигідного співробітництва.

“Румунія є нашим надійним політичним партнером. Ми раді працювати разом заради нашого спільного європейського майбутнього”, – зазначила С. Фоменко за підсумками зустрічі.

Дануц-Себастьян НЕКУЛЕЕСКУ

Українська сторона підтримала пропозицію румунських партнерів про проведення чергового засідання Комісії у листопаді-грудні 2020 року.

Сторони домовились також започаткувати двосторонні перемовини на експертному рівні у форматі відеоконференцій для узгодження проекту Протоколу VII засідання Комісії.

16 липня 1990 року Верховна Рада УРСР ухвалила Декларацію про державний суверенітет України

16 липня 1990 року Верховна Рада УРСР ухвалила Декларацію про державний суверенітет України. У преамбулі цього документа проголошувалося «верховенство, самостійність, повнота і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах». Від імені українського народу могла виступати тільки Верховна Рада. Територія України в наявних кордонах проголошувалася неотторканою. Підкреслювалося також виключне право українського народу на володіння, користування і розпорядження національним багатством України. Верховна Рада проголосила право країни на власні збройні сили, внутрішні війська, органи державної безпеки. Україна брала зобов'язання не поширювати, не виготовляти й не нарошувати ядерну зброю. Майбутня зовнішня політика України, визначена Декларацією, вбачалася як нейтральна, першочерговим її завданням визначалося забезпечення національних інтересів України. По суті, Декларація створила основу для республіканської законотворчості, незалежності від союзного законо-

давства. Проте прийнятий документ не одержав статусу конституційного акта. Україна залишалася у складі СРСР, тому міжнародні організації та країни світу не визнали її державну незалежність. Причиною цього стало відсутність у Верховній Раді УРСР повноважень на ухвалення рішення про вихід республіки зі складу Радянського Союзу, тобто на проголошення незалежності Української РСР. Відповідно до вимог Конституції СРСР і Української РСР, тільки народ Української РСР, як володар всієї повноти влади в республіці, мав право приймати таке рішення на референдумі. Діючі норми міжнародного права також зобов'язували Верховну Раду Української РСР провести республіканський референдум. Утім, Декларація про державний суверенітет України стала основою для «Акта проголошення незалежності України», ухваленого Верховною Радою 24 серпня 1991 року. Тоді фактично вдруге Україна була проголошена незалежною демократичною державою й остаточно виведена зі складу СРСР. Незалежність країни була підтримана на всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року. Цікаво, що вперше День незалежності Україна відсвяткувала саме 16 липня 1991 року.

Михайло ВОЛОЩУК

«Пройшли літа, немов весна, як хвиля в річці голуба...»

Смерека впала біля дуба

Смерека впала біля дуба,
Його град злий не пожалів,
Вона для дуба була любя,
Нею, як сонцем, він радів.

Але настав і день розлуки,
І вперше дуб засумував,
Тоді подумав: мав би руки,
Я впасти був би їй не дав.

Я не лишив би, щоб упала
Така зелена і струнка,
Вона ж мене весь час кохала,
Була для мене дорога...

Дивлюсь на зелень її вічно,
Й не думав я, що доживу
Уздріти мить оту трагічну,
Її побачить неживу...

Не встиг із нею одружитись,
Як мріяв дуб у ясні дні,

На жаль прийшла пора журитись
І більш не бачити її.

Ніколи дуб не зміг забути
Смереку ту, яку любив,
І мріяв біля неї бути,
Як спів кохання в храмі див...

Як радісно знати

Як радісно знати щодня й щохвилини,
Що є така добра душа,
Яка тебе любить щоночі й щоднини,
Як світло небесне врожайна земля.

Як радісно знати, що саяво кохання
Горить для твоєї душі,
І буде горіти, як в серпні світання,
Для радості, щастя й любові твоїх,

Тепер, як кохання в окрасі дівочій
Для тебе палає весь час,
Шануй його вірно щодня і щоночі,
Щоб промінь його в зраді не згас.

Грій серцем кохання, щоби не збідніло,
Хай вічність ізнов спалахне,
Зроби все для нього, щоби не терпіло,
Внеси на руках його в серце своє.

Пройшли літа

Пройшли літа, немов весна,
Як хвиля в річці голуба.
Вони десь зникли серед див,
Хоч я всім серцем їх любив.

Не зміг їх в леті зупинить,
Злетіли в неземну блакить,
Я все майно комусь би дав,
Тільки би я їх знову мав.

Я з ними мріяв і ходив,
Зітхав я з ними і любив,
Забути їх не в силі я,
Допоки житиме краса.

Були, як в співі солов'я,
Були, як квіти запашні,
Тепер, як їх уже нема,
Близькою стала сивина.

Якби вернулися з пісень,
Як любі гості на мій день,
Заграють труби золоті, –
То буде свято для душі.

Ми так сумуємо за нашими друзями..!

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

Щоб не залишити без уваги традиційні масштабні травневі заходи «День перемоги над нацизмом у II світовій війні» та «День Європи», наша школа започаткувала нові онлайн-конкурси: Конкурс дитячого малюнка «Ніколи знову» та I-й відкритий загальношкільний конкурс візуального мистецтва «Мандруючи Європою». Ці конкурси дуже сподобалися нашим діткам, маємо дуже багато чудових робіт, які можна переглянути на офіційному сайті та сторінці у фейсбук школи. Вже організовано виставку робіт переможців у територіальному відділенні центру адміністративних послуг "Прозорий офіс" (Вишенька). Чекаємо можливості провести нагородження переможців. Наша школа єдина у Вінниці має відділ театрального мистецтва. Наші театри період карантину використали з користю і зайнялися новою формою роботи – почали випускати відеожурнал «Вишенькі усмішки» (усі випуски можна переглянути також на нашій сторінці у фейсбук).

В.Г.: З великим задоволенням пам'ятаю візити, під час яких я особисто відвідав Вінницю, а також багато із членів нашої філії з нагоди заходів, організованих в рамках фестивалю «Мистецтво без кордонів». Ми маємо приємні спогади та враження від зустрічей з вашими колегами та гостями з інших країн, які були присутні на цих заходах. У сучасних умовах, продиктованих пандемією, якими методами ви знайшли продовження співпраці з ними для підготовки майбутніх дій?

Т.З.: Щиро дякую Вам за високу оцінку нашої діяльності, а саме за організацію та проведення нашого улюбленого фестивалю «Мистецтво без кордонів». Хочу відразу сказати, що нам вдається проводити такі масштабні заходи на достатньо високому рівні лише завдяки тому, що наш викладацький колектив – це колектив одностудентів.

ців, дуже креативних і відданих своїй справі людей, а наша мерія завжди підтримує наші творчі починання усіма можливими способами, в тому числі фінансуванням. В умовах пандемії ми маємо на сьогодні лише спілкування, обмін досвідом, обговорення різних питань в режимі онлайн. Це науково-практичні семінари та конференції, круглі столи, наради тощо. Думаю, що такі форми роботи і спілкування також потрібні для того, щоб не втрачати зв'язок між партнерами, для того, щоб напрацювати нові форми розвитку міжнародних міжкультурних стосунків, оскільки пандемія вже внесла в наше життя свої корективи і ми всі розуміємо, що нам дове-

деться пристосовуватись до нових умов у всіх сферах нашої діяльності.

В.Г.: І все ж перед тим, як закінчити це інтерв'ю, я хотів би почути вашу думку щодо організації онлайн-акції з просування традиційних рецептів українських страв, організованої Яською філією Союзу українців Румунії за участю інших філій з Румунії та установ і організацій з України та з Республіки Молдова.

Т.З.: Напевно, саме такий захід, фестиваль традиційної української їжі, найбільше постраждає від нової вимушеної форми – онлайн. Адже ніякий найкращий інтернет-зв'язок не зможе передати нам ні смак, ні аромат, ні атмосферу приготування української національної страви. Тому під час карантину ми можемо дуже гарно підготуватися теоретично – ознайомитися з історією українських страв та їх регіональними особливостями, вивчити рецептуру та технологію приготування страв тощо. Але для проведення справжнього заходу із дегустацією, живою українською піснею краще дочекатися припинення карантину.

Насамкінець, хочу побажати усім нашим румунським друзям міцного здоров'я, оптимізму, віри у завтрашній день, миру і добробуту у кожній родині. Я впевнена, що разом ми знайдемо можливість і спосіб надалі розвивати наші дружні стосунки заради збереження українських національних традицій.

В.Г.: Дякуємо, що погодилися дати нам це коротке інтерв'ю та надасте можливість підтвердити нашу готовність продовжувати співпрацю з вашою установою та за її межами, як тільки дозволять цього умови.

ВИКЛАДАЧ І КЕРІВНИК КЛУЗЬКОЇ ФІЛІЇ СУР

(Продовження з попереднього числа)

У кожному осередку є люди, якими захоплюєшся, на яких хочеться рівнятися, з яких береш приклад, не помічаючи цього, які досягнули рівня, якого не кожному досягнути. Про таких представників Клузького осередку українців хочу вам розказати.

Серед усіх представників української громади в Клуж-Напоці важко не помітити статну фігуру її голови – доцента д-ра українського відділення кафедри слов'янських мов та літератур пана Іоана Гербіла. Тут його знають як відверту і працюовиту людину, активного й досяжного керівника, справедливого й діяльного викладача, а тому прислухаються до нього. Не дивлячись на досить вражаючі здобутки в професійному плані, про які йшлося раніше, пан Гербіл розгортає багатшарову діяльність і в керівництві СУР.

Ольга Сенишин: – Скажіть, будь ласка, відколи знаєте про СУР і працюєте з цією організацією?

Іван Гербіл: – Про Союз українців Румунії знаю з кінця 90-тих років минулого століття. На початку 2000-их я дізнався, що ця організація влаштовує культурні події з ціллю зберегти традиції, звичаї та українську мову в Румунії. Членом СУР став восени 2006 року, зразу після заснування Клузької філії, а до організації заходів став причетним у 2011, після того, як був обраним заступником голови Клузької філії Союзу українців Румунії (2011 – 2015 рр.), коли її головою був пан професор д-р Іван Арделян.

О.С.: – Відколи ви стали головою Клузької філії, з якими найбільшими проблемами довелося стикатися? Яку роботу проводите там?

І.Г.: – Головою Клузької філії Союзу українців Румунії став у 2015 році. У рамках цієї філії я не стикався з проблемами, бо серед керівництва, серед комітету, а також і серед членів панує порозуміння. Відомо, що у філії кожнорічно було організовано біля 10-й подій, серед яких і міжнародний симпозіум та поїздки з молодіжним театром-аматором «Жарптиця» („Pasărea de foc”).

О.С.: – Чого ви, як голова, хочете досягнути в Клужі? Як плануєте розвинути роботу нашої української громади?

І.Г.: – Як голова філії я поставив перед собою декілька завдань, серед яких згадати хочу чергове: придбати приміщення для українського осередку в Клужі, притягнути більше людей до нашої організації та збільшити кількість учасників подій, які ми тут організовуємо, а також надати особливе місце в цьому процесі молоді, яка є майбутнім СУР.

О.С.: – Які ще посади/функції займаєте в керівництві СУР і з якого часу? З якими проблемами стикаєтеся при виконанні своїх обов'язків?

І.Г.: – З 2015 року я заступник голови Союзу українців Румунії та голова Комісії з питань преси, книгодрукування та мас-медіа СУР. Хочу зазначити, що мені вдалося вирішити всі проблеми, які виникали до цього часу. У плані вирішення проблем хочу згадати Національну конфе-

ренцію «Періодика Союзу українців Румунії», що вперше відбулася 24-25 липня 2019 року в Бухаресті за підтриманням Комісії з питань преси, мас-медіа і книгодрукування та Комісії з питань культури та голови СУР-у М.-М.

Петрецьким. На неї були запрошені: редактори наших газет і журналів, кореспонденти, письменники, публіцисти, представники дипломатичної місії України в Румунії та співпрацівники з України. Вона була спрямована на розширення тематики періодики СУР, покращення сторінок цих видань і залучення нових кореспондентів. Цей перший випуск конференції отримав позитивні відгуки, так що можемо сказати, що захід відбувся вдало.

О.С.: – Які, на ваш погляд, найважливіші проблеми стоять зараз перед СУР? Які виклики?

І.Г.: – Беручи до уваги пандемію нового вірусу COVID-19, однією з проблем стає відсутність можливості практично проводити всі культурні

заходи, які були заплановані на цей рік. Пробиємо знайти рішення за допомогою техніки, через інтернет.

О.С.: – На вашу думку, які найсильніші й які найслабші сторони в роботі/діяльності СУР?

І.Г.: – До найсильніших сторін я би зарахував піднесення рівня культурних подій. Що ж відноситься до роботи комісії, якою я керую, то можна сказати, що було піднято рівень вимог, а відтак і рівень книг, надрукованих СУР-ом. Разом з іншими членами комісії ми розширили і тематику видань.

На рахунок найслабших сторін, то треба визнати, що по причинах в тій чи в іншій степені об'єктивних, не було проведено буквально всі заходи, які було заплановано на початку мого головування. Але я не відмовився від їхньої реалізації, а всього лиш переніс їх на наступні роки.

О.С.: – Найбільше досягнення СУР за 30 років існування на ваш погляд?

І.Г.: – Я би не сказав «за існування», а би сказав «за роки діяльності». Бо ж СУР провів величезну діяльність, особливо за 4 останні роки. Пан депутат Микола-Мирослав Петрецький на 8-му З'їзді Союзу українців Румунії, який відбувся в місті Клуж-Напока 26-27 жовтня 2019

року, підкреслив, що «філії Союзу українців Румунії разом з Організацією української молоді Румунії та Організацією жінок-українок Румунії, спільно з комісіями з питань культури та з питань освіти і науки Союзу українців Румунії організувала протягом 2016-2019 рр. 947 культурних подій.» (З «Діяльності Союзу українців Румунії за період 1.11.2015-26.10.2019»). А це вражаюче число.

О.С.: – Що ви вважаєте вашим найбільшим досягненням у житті, підсумовуючи все вище перелічене?

І.Г.: У житті найбільшим моїм досягненням вважаю сім'ю: 15-ти річний син та дружина Міхаела, колега по роботі та по життю, лектор д-р на тому ж відділі й факультеті, і зовсім недавно головний редактор наймолодшого журналу СУР «Українські відлуння» („Ecouir ucraïnene”).

О.С.: –Що б ви хотіли особливо виділити, підкреслити в роботі Клузької філії?

І.Г.: – Варто зазначити, що всі заходи, які відбулися в нашій філії, не можливо було б провести без фінансової підтримки Союзу українців Румунії. Від імені усіх членів Клузької філії гарно дякую цій організації й її голові панові депутатові Миколі-Мирославу Петрецькому за його опіку над українцями не тільки з Клужу, але й з усієї Румунії.

Також, як голова Клузької філії, висловлюю, в першу чергу, щире подяку всім членам нашої філії: студентам, викладачам, кореспондентам, усім незалежно від їхньої спеціальності. У другу чергу – особливий уклін керівництву Союзу українців Румунії за його постійну турботу, за безкоштовне забезпечення газетами та книжками та таке інше. А редакторам, кореспондентам, дописувачам і всім нашим українцям, які не байдужі до справи українства й долі СУР, бажаємо міцного здоров'я, успіхів у всіх справах, творчої енергії та багато натхнення й подальших творчих здобутків!

Розмову записала
Ольга СЕНИШИН

ІНТЕРВ'Ю З ПЕТРОМ ШОЙМАНОМ, КЕРІВНИКОМ І ХОРЕОГРАФОМ АНСАМБЛЮ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНЦІВ «КОЗАЧОК»

«Вони пишаються своєю рідною мовою та діляться з колективами інших національностей своїми обрядами та звичаями, які вони успадукували від своїх бабусь та прабабусь»

На півночі південної Буковини в маленькому селі Бальківці живе і працює прекрасна громада українців. Там люди спілкуються між собою українською мовою щоденно і повсюди, а традиції та звичаї зберігаються святими. Діти були благословлені, і вони зрозуміли від своїх дідів і прадідів, з покоління в покоління, що повинні нести далі давню традицію. Але для цього потрібна була людина, людина з широким серцем, готова пожертвувати собою, людина, яка любила б дітей, проявляла б тривале терпіння. Результати, які оцінюють на найпрестежніших змаганнях, вимагають не тільки таланту, але й повної відданості. З'явився такий чоловік, звать його Петро Шойман. Він учитель фізкультури середньо-загальної школи села Бальківці Сучавського повіту, де він заснував у 2011 році Культурну Асоціацію «КОЗАЧОК» з метою просування культурних цінностей та підтримки молодих митців та співпраці з іншими меншинами Буковини.

Спеціально для наших читачів Петро Шойман поділився своїми думками про танці, натхнення, плани та багато чого іншого.

Віктор Григорчук: – Доброго дня, пане Петре! Спершу хотів би подякувати Вам, що дали згоду на інтерв'ю. Розпочнемо одразу із головного питання: чому саме танці? Ви не замислювалися над тим, щоб розробити живе середовище для майбутніх чемпіонів зі спорту?

Петро Шойман: – Доброго дня! Дякую за можливість прокоментувати мою культурну подорож та нашого ансамблю "Козачок", яким я координую уже 11 років.

Я вибрав танець, тому що саме це відчував. Я ще з малих років мріяв бути співаком, але в середній школі, як здається, Бог запропонував мені ще одну культурну перспективу, а саме танець.

Що стосується чемпіонів у галузі спорту, я завжди хотів їх формувати та тренувати, моя основна професія – вчитель фізкультури, і я дуже хотів би мати перформерів. На жаль, недостатньо розвинена спортивна база в комуні та низька спорідненість молоді до занять спортом призвели до низької ефективності в плані спорту. Але надія вмирає останньою, в майбутньому я дуже хотів би, щоб принаймні 5 моїх учнів стали вчителями фізкультури, – для мене це було б нагородою за мою працю.

В.Г.: – Чий було рішення створити Культурну Асоціацію «КОЗАЧОК»? Власна ініціатива, чи на цей крок вас підштовхнули друзі?

П.Ш.: – Ми створили асоціацію через три роки після того, як заснували ансамбль «Козачок». За 3 роки, з 2009 по 2011 рік, у нас було багато заходів та виставок, і майже кожного разу ми стикалися з фінансовими та матеріально-технічними проблемами. Протягом цього періоду ми зустрічали багатьох людей, які працювали в області культури, які мали наміри допомогти. Протягом цього періоду нас підтримував фінансово СУР та мерія, але ми хотіли рухатися вперед з декількох точок зору, і це вимагало від нас мати правовий статус. Це була спільна ідея членів управлінської групи, оскільки це було єдиним рішенням

Петро ШОЙМАН

В.Г.: – Звідки взялася ваша пристрасть до танцю та до музики?

П.Ш.: – У мене в дитинстві була пристрасть до танцю і музики, я любив співати ще з дитинства і вважаю, що пісня, музика є найкращим другом танців.

Я розвинув свою пристрасть до танцю пізніше, у 11-му класі, коли відкрила, можна сказати, мій талант пані Зірка Янош і включила мене до колективу ансамблю «Коломийка» міста Сірет.

Йї сподобався мій голос, як я співав, і вона запросила мене приєднатися до фольклорної групи «Стара фортеця» Будинку культури міста Сірет, де вона була диригентом. Я також співав у хорі середньої школи міста Сірет. Маючи на увазі, що при ансамблі «Коломийка» був свій вокальний гурт я і там співав, а пізніше мені довелося танцювати в цьому ж ансамблі, і мені це дуже подобалося.

В.Г.: – Що означає для вас «Козачок»? Асоціація з одного боку і ансамбль з другого боку?

П.Ш.: – «Козачок» для мене, насамперед, це велика сім'я, єдність, багаторічна робота, що принесла багато прекрасних моментів у серця кожного члена ансамблю та і нашої аудиторії. Прекрасна частина мого життя – підліткове життя, проведене на сцені з дітьми.

Асоціація – це ансамбль «Козачок».

Завдяки асоціації нам вдалося досягти подальшого розвитку, швидшого та більш сталого, оскільки головна мета полягала у просуванні молоді громади села Бальківці через культуру, музику, танці, спорт.

(Продовження на 9 стор.)

Заступник голови СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

для нас, щоб ми змогли писати та реалізовувати проекти з європейським фінансуванням. Таким чином до сих пір ми здійснили два проекти: один через європейський грант, а другий через АФІР, а саме Танці Буковинського весілля у 2015 році, та через Спортивний культурний діалог на буковинському інтернетнічному просторі. Ці два проекти були спрямовані на громаду українців села Бальківці та на інші меншини з Буковини, з якими ми дуже добре співпрацюємо.

ІНТЕРВ'Ю З ПЕТРОМ ШОЙМАНОМ, КЕРІВНИКОМ І ХОРЕОГРАФОМ АНСАМБЛЮ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНЦІВ «КОЗАЧОК»

(Продовження. Поч. на 8 стор.)

В.Г.: – Коли ви зрозуміли, що хочете займатись тим, чим займаєтесь зараз?

П.Ш.: – З факультету, в той час, коли я був членом в студентському ансамблі «Арканул» університету «Штефан чел Маре» міста Сучави.

Тут щороку студенти приходили вчитися, танцювати румунські народні танці, і через кілька років, будучи уже визнаним танцюристом, я зрозумів, що настав час навчати інших танцювати.

Тож, у 2009 році ми організували перші репетиції з дітьми в культурному домі села Бальківці, де навчали дітей танцювати, грати на гітарі та співати.

В.Г.: – Як почалася ваша кар'єра хореографа, і яке було відчуття після того, як ви стали популярним?

П.Ш.: – Це велике слово для мене – хореограф, я все ще не вважаю себе хореографом, але можу сказати, що я учитель танцю, тому що закінчив Народну Школу Мистецтв – відділ народного танцю в Сучаві. У мене завжди було бажання навчати інших танцювати, тому що я хотів бути вчителем, і ми добре знаємо, що це робить вчитель, він навчає дітей.

Я не знаю, наскільки я популярний, відчуття, що нам вдалося бути відомими, було приємне на початку, але згодом приємність перетворилася в складнішу і важку роботу, а помітний прогрес проявився з часом.

В.Г.: – Як би ви описали значимість вашої роботи для інших людей?

П.Ш.: – Моя робота, пов'язана з іншими видами діяльності, яку я здійснюю, яка є досить важливою, оскільки завдяки їй та завдяки участі дітей нашого ансамблю, і не тільки, нам вдається просувати та зберігати українську ідентичність, пропагувати імідж української етнічної приналежності в повіті, країні та за кордоном, а також пропагувати діяльність СУР, нашої школи та комуни Бальківці.

В.Г.: – Що вам найбільше подобається у вашій справі? Назвіть три аспекти.

П.Ш.: – Мені найбільше подобається те, що навіть після школи я мав нагоду працювати з дітьми, мав нагоду створити колектив, помітити прогрес і той факт, що більшість тих, хто прийшов у наш колектив, стали друзями завдяки танцю та пісні, а зараз пропагують традиції українського танцю. Першим аспектом може

бути той факт, що ми займаємося інтенсивними фізичними заняттями, благородне для організму, формується синхронний танець, який потім виставляється на сцені, який оцінюється громадськістю та людьми, які знають і цінують культурний акт, незалежно від його форми.

В.Г.: – Наскільки рівноцінні в хореографії імпрровізація і техніка? Що переважає у вашій манері роботи?

П.Ш.: – Танцювальна техніка в будь-якому виді танцю багато залежить від репетицій, роботи і таланту. Техніка осво-

з таким статусом. Майстри танцю – це генії фольклору (хореографічна складова).

В.Г.: – Може будь-яка людина навчитися танцювати, чи ж це уділ обраних?

П.Ш.: – На жаль, не всі можуть танцювати у справжньому розумінні цього слова: одне – відтворювати деякі рухи та кроки на музичному ритмі, а зовсім інше – робити певні кроки, певні рухи, чи комбінації кроків під музичний ритм.

В.Г.: – З чого складається якісний танець?

П.Ш.: – Якісний танець насамперед повинен мати важливий елемент – автентичність. Якість танцю визначається темою, динамікою та сценічною ілюстрацією. Я думаю, що ці елементи є обов'язковими для відтворення якісного танцю. Синхронія є надзвичайно важливою, та є також танці, які проходять без синхронії між танцюристами, але виконання кроків обов'язково робиться в музичному ритмі.

В.Г.: – Пане Петре, за який період часу можна навчитися професійно танцювати?

П.Ш.: – Оцінити час досить складно, бо багато чого залежить від того, наскільки ти талановитий, скільки роботи ти вкладаєш і який у тебе власний темп навчання.

В.Г.: – Виходячи з вашого величезного досвіду участі в танцювальних ТВ-шоу, як ви вважаєте, чи виправданий такий жорсткий відбір? Іншими словами, чи повинні бути у людини природні фізичні дані, щоб танцювати професійно, або нехай «танцюють усі»?

П.Ш.: – Танці можуть бути декількох видів: професійні, аматорські, для розваги. Не потрібно мати великих фізичних якостей з народження, важливим є дуже добре розвинене музичне вухо, висока готовність до зусиль і репетицій. Іноді, щоб потрапити в професійну групу, необхідно багато таланту і титанічної праці. Професійні танцюристи схожі на спортсменів на бігівій доріжці.

В.Г.: – Як зараз проходять робочі будні хореографа-постановника?

П.Ш.: – Робочий день зазвичай ділиться на дві частини. В першій частині дня я в школі, а в другій частині дня я перебуваю на сцені з дітьми або в культурному домі, коли репетирую з ними або готую і проєктую новий танець. Приблизно о 20:00. я повертаюся додому.

(Далі буде)

юється з часом. Зрозуміло, що будь-який хореограф має свою «пайку» імпрровізації, але слід дотримуватись танцювального зразка. Будь-який танець має свою специфіку, але іноді надто велика імпрровізація може спотворювати і сам танець, і його тему. Я, безумовно, вважаю, що техніка переважає у будь-якому танці.

В.Г.: – Що потрібно, щоб стати хорошим танцюристом або майстром своєї справи?

П.Ш.: – Перш за все, необхідно любити фольклор, його музику, якщо ми говоримо про народний танець. Вам потрібно любити рух, незалежно від його типу. Щоб стати хорошим танцюристом, вам потрібно знайти себе в музиці в поєднанні з рухом тіла. Стати майстром свого діла, я думаю, що для цього необхідно народитися

Світовий Конгрес Українців засуджує напади на українську мову

Світовий Конгрес Українців (СКУ) поділяє занепокоєння громадянського суспільства та світової української спільноти щодо посилення системного наступу на українську мову як єдину державну. Зокрема, СКУ рішуче протистойть пропозиціям русифікації, які містяться в провокативному законопроекті №2362 та потенційно сприяють розколу українського суспільства.

СКУ послідовно наголошує на важливості утвердження української як єдиної державної мови та на необхідності зміцнення її

позицій в освіті та всіх сферах життя. Саме мова єднає український світ, і сприяє вихованню нових поколінь свідомих українців – як в Україні, так і в діаспорі. Світовий Конгрес Українців категорично засуджує будь-які спроби послаблення позицій української як єдиної державної мови та виступає проти політизації мовного питання.

Застерігаємо українську владу та представників усіх політичних сил від гри "на руку" нашому спільному ворогу, російському окупанту, та від розхитування питань мовної політики у міжпартійній передвиборчій боротьбі.

"Мова – це державотворча основа, основа безпеки української нації. Право говорити рідною мовою на рідній землі виборювали багато поколінь українців, і сьогодні за це право гинуть захисники України. Системні атаки на державну мову несуть загрозу єдиній ідентичності української нації, відкриваючи двері "руському міру", – зазначив Павло Грод, Президент СКУ. – Мусимо пам'ятати, що захист та підтримка української мови сьогодні – питання національної безпеки завтрашнього дня".

ВИЙШЛА У СВІТ НОВА ЗБІРКА КАЗОК

(Закінчення. Продовження з 2 стор.)

О.С.: – Коли побачила світ твоя перша книжка для дітей? Скільки опублікованих книжок ти маєш на сьогоднішній день?

Л.Д.: – Ця знаменна для мене подія сталася у 2006 році. Моя перша збірка має назву «Пісенька дощу» і містить як поезії для дітей, так і казки та оповідання. Друга книжка «Незвичайні пригоди Пір'інки», на цей раз лише з прозою, побачила світ у 2010 році. Вона містить як оповідання й казки, так і коротку повість про пригоди Пір'інки. А зараз готується до друку моя третя книжка прози для дітей «Крізь шпаринку – у світ казковий». Редактор книжки – Іван Ковач. З цієї нагоди хочу висловити всім причетним до її появи глибоку подяку. Для мене велика честь, що Союз українців Румунії, за фінансової підтримки якої вийшли всі мої книги, вважають мою творчість гідною й корисною для українських дітей Румунії, і, чому б ні, і для інших україномовних дітей.

О.С.: – Чи є щось спільне між цими збірками?

Л.Д.: – Гадаю, що спільним для моїх творів для дітей є те, що з їх допомогою я намагаюсь розкрити перед дітьми поняття про добро, порядність, взаємоповагу. Кожна розповідь має щасливий кінець, головні герої вчаться робити правильні висновки й знаходити рішення проблемам чи конфліктам. Адже казка чи оповідання мають велику виховну роль і, обравши, так би мовити, «правильну» літературу для дітей, ми отримуємо ще один доступний і прикладний метод для їхнього виховання.

О.С.: – Як ти гадаєш, педагогічна освіта допомагає тобі у твоїй творчості?

Л.Д.: – Звичайно. Адже розуміння дитячої психології, різних методів роботи з різними віковими категоріями не можуть не покласти свій відбиток.

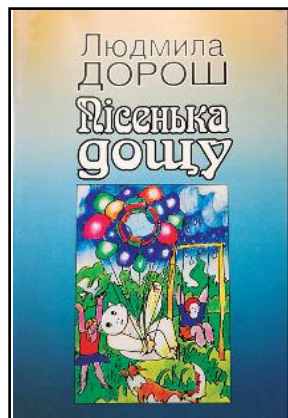
О.С.: – Що тебе надихає, коли ти твориш казки? Є якась уявна особа для якої ти пишеш? Чи ситуація проситься на папір? Чи стикаєшся з проблемою і її вирішення описуєш в формі казки?

Л.Д.: – Мабуть, всі перераховані варіанти.

О.С.: – Коли задумаєш твір, чи є уже сюжет з усіма композиційними елементами, чи все це формується в процесі. Чи буває, що герої самі керують тобою, а твір виходить з-під контролю і пишеться ніби сам по собі?

Л.Д.: – Буває по-різному. Іноді весь

мати трішки спокою і часу для невідкладних справ, діти отримують необмежений доступ до телевізорів, телефонів, комп'ютерів і т.п. Думаю, що у всьому потрібна міра. А ще потрібно дітям читати з самого раннього віку. Дивлюся на своїх дітей і переконуюсь, наскільки це є дієвим. І, звичайно ж, власний досвід. Якщо дити-

сюжет твору «спалахує» і сам проситься, так би мовити, на папір. А іноді народжується головна ідея, і по мірі того, як стеляться на папері ідеї та слова, твір починає набирати децю інших окреслень.

О.С.: – На твою думку, творчість – це втеча від дійсності чи, навпаки, вплив на неї, бажання щось змінити?

Л.Д.: – Скоріше, це результат зустрічі душі й фантазії, це можливість на короткий час стати знову дитиною, відчувати ласкавий дотик дитинства.

О.С.: – Знаємо, що у тебе двоє чудових діток. Чи читаєш ти їм свої казочки? Яка їхня реакція? Які їхні улюблені казочки з твого доробку?

Л.Д.: – Зараз, відколи діти трішки підросли і мають багатший словниковий запас, почала читати. Їм, звичайно ж, подобається. Адже то написала їхня мама! А на запитання, які їхні улюблені казки, вони відповідають: «Усі!».

О.С.: – Чи існує, на твою думку, проблема «сучасні діти не люблять читати» і як привити дітям любов до читання?

Л.Д.: – Мені здається, що така проблема дійсно існує. Зараз дітям доступна велика кількість гаджетів, дорослі дуже часто потрапляють у цей капкан: щоб

на буде зростати в такій атмосфері, матиме цікаві книжки для її віку – переконана, що вона любитиме спочатку слухати, а потім і сама читати.

О.С.: – Які твої творчі плани на майбутнє: казки і далі? Повернення до поезії? Серйозна проза?

Л.Д.: – Не задумувалась, але думаю, що скоріше всього буду писати для дітей. Зараз я «занурена» в різні дитячі проблеми: це й мої маленькі діти, і журнал «Дзвоник», і «Клуб української малечі» та «Літературна скарбничка». То ж природно, що коло моїх турбот коливається довкруг дітей та дитячих уподобань.

О.С.: – На твою думку, що потрібно, щоб стати творцем слова? Якими рисами чи якостями треба володіти? Які кроки треба зробити? Які етапи пройти?

Л.Д.: – В першу чергу, давати волю фантазії і викладати це на папір. Перечитувати, вдосконалювати і ніколи не зупинятися. Не лінуватися шукати нові ідеї. Як кажуть: «Для досягнення успіху треба мати трішки таланту і багато працьовитості».

О.С.: – Дякую за розмову. Подальших успіхів і чекаємо на нові повчальні казки.

♦ ГУМОР ♦ ГУМОР ♦ ГУМОР ♦ ГУМОР ♦ ГУМОР ♦ ГУМОР ♦

Михайло ВОЛОЩУК

«Й коли йшов цілувать бабу, десь в дванадцятій вночі,
крізь вікно побачив свічку й мертву бабу на столі»

У ВОРОЖКИ

– Зайшла жінка до ворожки,
Тонька, мов віть,
І сказала: любя пані,
Прошу вас, допоможіть.

Мене мій так зневажає,
(Може, в нього й любка є),
Він повсюди мене лає
Й закурити не дає.

Я би вас обдарувала
Грішми, всім моїм добром,
Якщо таке щось зробили,
Щоб мій став в цю мить ослом.

СВАРНЯ

Дід і баба посварились,
Аж здригнулося вікно,
За те, що з відра на плиту
Вилилося молоко.

– А куди ти дививсь, діду,
Що відро перевернув?
По-друге, знай, що не підю,
Хоч міністром би ти був.

Голоденький, лягай спати,
Там, де зозуля кує,
Тому більш тебе не прийму
В тепле ліжечко моє.

ЧОМУ?

– Чому ваша донька Моця,
Сама селом бродить?
Чому вона, така гарна,
Заміж не виходить?

– Бо чудний характер має,
Дівча дуже вперте,
Жде напевно генерала,
Щоб воскрес із мертвих.

ОДІВЕЦЬ

Одівцем лишивсь дід Геря,
Пішла баба в небуття.
Дід подумав, як без жінки
Мож прожити все життя?

Дідові іще хотілось
Якусь там поцілувать,
Щоб зміг своїми руками
Хоч одну на день обнять...
Зустрів дід Екатерину,
Була вдова і вона.

Дід сказав все, що хотілось,
Що бажала ще душа...

Баба дідові сказала,
Як так хочеш, то прийду,
І як маєш якісь гроші,
Літер водки принеси.

Купив дід й той літер водки,
Думав, з нею вип'єм всю,
Потім в ліжку націлуймось,
Так, як Паша заживу...

Й коли йшов цілувать бабу,
Десь в дванадцятій вночі,
Крізь вікно побачив свічку
Й мертву бабу на столі.

Випив з горя всю ту водку,
І подумав в пору ту:
Не вдалось націлуватись,
Тепер, що, цілуй мертву?

НЕ ЗНАЄ, ЩО РОБИТИ

Що мені із того, люди,
Що поліція Сову
Ймила коло мої жінки
Й посадила у тюрму?

Тепер, що мені робити,
Стати, вмиць, як лютий пес,
Й покусати свою жінку,
Вдіяти оцей ексцес?

Думаю, як поступити
В пору зовсім нелегку?
Можна жінку покарати,
Ту, яку я так люблю?

ГУЛЯ ДО КАТЕРИНИ

– Вже шість років, Катерино,
Може, і не знаєш,
Як не бачились ми, любя, –
Чоловіка маєш?

Думаю, що є він в тебе,
Діточки люблює,
А як є, скажи, подружко,
Ким і де працює?

– Пілотом працює, Гуле,
В хаті раз всміхнувся,
І як полетів до тебе,
Більше й не вернувся.

СВЯТО СВ. АПОСТОЛІВ
ПЕТРА І ПАВЛА У ВЕЛИКОМУ БИЧКОВІ

Українська православна церква із Великого Бичкова, що на Мараморощині, святкує свій храм 12 липня – свято св. Апостолів Петра і Павла.

Незважаючи на дощову, хмарну, холодну погоду, людей зібралось чимало, дотримуючись правил пандемії: соціальна відстань і Богослужіння відслужилося у подвір'ї церкви.

Як завжди, СУР відгукнувся на прозбу настоятеля церкви отця Ковача і надав потрібну допомогу: озвучення і забезпечення їжею прихожан.

На святі брали участь члени комітету Марамороської філії СуР на чолі із головою п. Мирославом Петрецьким, які завжди готові допомагати нашим українцям.

У своїй промові пан радник, протоіерей д-р Українського Православного вікаріату отець Микола Лаурук наголосив на необхідності об'єднуватися українцям навколо Союзу українців Румунії як єдиної організації, яка представляє інтереси українців у Румунії.

То ж давайте, докажім, що ми гідні називатися українцями і поважати нашу меншину!

Щастя Вам у всьому!

Анна САМБОР

ПРЕМІЮВАННЯ
УЧНІВ-УЧАСНИКІВ
КОНКУРСУ...

(Закінчення. Поч. на 4 стор.)

Звернувся до присутніх і п. голова Мирослав Петрецький, який поздоровив учнів і нагадав, що з книжкою треба дружити і тільки тоді будуть досягнені результати.

Усіх нагороджених учнів із Луга було 13. Між ними були і учні ліцею, учасники Олімпіади і конкурсу. Це Месарош Олександра, Білчик Джесіка, Шмуляк Емілія і Фіріщак Таня.

Всіх лужанських учнів не буду перечислювати, поздоровляю їх та їхніх викладачів Мар'яну Клемкович і Галину Гренюк.

Хочу ще раз звернутися до всіх родичів, до всіх українців підтримувати українську справу, підтримувати СУР, тому що тільки у єдності навколо нашої єдиної організації, яка представляє всіх нас українців, є наша сила, тільки так доведемо, що ми гідні називатися українцями.

Немає інших організацій, які б представляли нас, українців, і захищали наші інтереси.

То ж не шукаймо інших назв для українців, бо ми українцями народилися, ними і залишимося.

Всього Вам найкращого!

Золоті сторінки з історії українського шкільництва в Румунії

ЗАВЖДИ АКТУАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ СВІТЛИН

Безперечно, світлини мають важливе значення в нашому житті. Ми це не завжди усвідомлюємо, але це дійсність, бо вони ті, що допомагають нам пам'ятати, що в деякій мірі наша пам'ять, головне вже в певному віці, забуває. Хоч у нашій пам'яті існують спогади, з часом вони стираються, події, місця і обставини, а головне обличчя осіб бліднуть. Не те можна сказати про світлини, бо в них все остається незмінене, так, як то було, коли вони були зроблені. На них особи залишаються назавжди чи то дітьми, чи молодими, або усміхненими дідусями. Можна сказати, без того, щоб помилитись, що світлини «спиняють час», тим більше, якщо вони здійснені майстерно, бо і фотографування на ділі правдиве мистецтво.

Не існує людини, яка б не мала своїх особистих або сімейних світлин з друзями, принагідно зроблених у різних періодах життя. І як то приємно переглядати їх і згадувати минуле...

Нещодавно, внаслідок обставин пандемії коронавірусу, яка примушує сидіти більше вдома, так як це рекомендують і органи державної влади, я взявся переглядати наш родинний фотоархів. З ностальгією переглядав не тільки свої фотографії, але й моїх батьків, які у фотоархіві займають своє окреме місце. Між розгляданими фотографіями батьків знайшов і кілька, які особливо затримали мою увагу. Вони були зроблені в Сігеті 2 липня 1972-го року, і важливі тим, що зображають незабутні моменти зустрічі частини випускників Сігетських українських шкіл – педагогічної і ліцею – другий випуск (1951 – 52) разом зі своїми викладачами з нагоди відзначення 20 років від їх закінчення.

У сьогоднішній час ці світлини вже становлять собою фотодокументи історичного

значення, вони є важливими і мають значення не тільки для зображених осіб або їх нащадків, але й, взагалі, для історії українського шкільництва у Сігеті. На них зображені викладачі і частина випускників, яких,

з-між випускників можна побачити Миколу Павлюка, братів Івана, Дмитра та Федора Марущаків, Івана Семенюка, Івана Боднарюка, Марію (Піцуру) Кімпан разом зі своїм мужем та багато інших навіть з інших випусків. Всі вони раді зустрічі, веселі, у доброму настрої. З-між них сьогодні більша частина – викладачі, але і значне число випускників, на жаль, вже покійні. Вічна їм пам'ять!

Минулого року сумна вістка надійшла і про смерть пана Миколу Павлюка, а цього року у травні сповнилося вже 45 років від смерті мого батька Дениса Онищука. Багатох вже нема на світі, але вони існують на світлинах. Серед випускників, які є на світлинах, або їх колег, вже осталися живими дуже мало. Вони, напевне, згадують ті часи і ту зустріч. Ми, молодші покоління, хоч також деякі з нас вже в похилому віці, повинні брати як приклад і не забувати все, що здійснили колишні викладачі і випускники для підтримання навчання українською мовою, знання української культури, збереження національної свідомості. Вони є світлим зразком для сучасних викладачів та учнів українського населення Румунії, які вчаться своєї рідної мови.

Якщо серед тих, які були тоді, у липні 1972-го року, на зустрічі у Сігеті, деякі пам'ятають, або знають і можуть доповнити більше про ту подію, запрошую, щоб написали про це до «ВС», яка минулого року в травні виповнила своє славне 70-річчя. Для цієї статті я вибрав кілька світлин (а у мене їх є більше), які, вважаю, зображають повнозначно ту подію і радісну атмосферу, а це підтримує заголовок цієї статті.

Ярема ОНИЩУК

на жаль, вже тоді було досить мало. Серед викладачів знаходяться Панас Новосівський, Михайло Митринюк, Мелетій Фраціян з дружиною, Наталія Оленчук із мужем, Олександра і Денис Онищук, Олена Дряб (яка приїхала аж із Араду), Рахіля Драпака, Емілія Вакаряну, Бронеслава Павлюк, а

в травні виповнила своє славне 70-річчя. Для цієї статті я вибрав кілька світлин (а у мене їх є більше), які, вважаю, зображають повнозначно ту подію і радісну атмосферу, а це підтримує заголовок цієї статті.

З ЩОДЕННИКА ДЕПУТАТА СУР

(Закінчення. Початок на 3 стор.)

ТЕСТУВАННЯ ОНКОХВОРИХ НА COVID-19

У зверненні до міністра охорони здоров'я Нелу Тетару, Микола-Мирослав Петрецький порушив питання про тестування на Covid-19 безсимптомних онкологічних пацієнтів, які отримують хіміотерапію.

«Вони змушені долати кілька сотень кілометрів до найближчого онкологічного відділення для проходження лікування у переддень сеансу хіміотерапії, променевої терапії чи імунотерапії, щоб пройти тестування на COVID-19, після чого повинні повернутися додому (усім нам відома ситуація з готелями або пансіонатами в цей період), а наступного дня знову їхати на лікування, долаючи ту саму відстань.

Для цих пацієнтів, стан яких, як правило, важкий, результати тестування дійсні лише в наступних випадках: коли дослідження здійснене за 48 годин до проходження лікування; тестування проводиться шляхом відбору мазків із носа та/або гортані, а проби, взяті раніше, ніж за 48 годин, та аналіз крові недійсні.

Крім того, всіх онкологічних пацієнтів, які проходять лікування, госпіталізують на один день, хоча вони перебувають у лікарнях максимум 3-4 години, а лікування проводиться окремо від інших пацієнтів.

Чому онкохворі проходять тестування в таких умовах, хоча сеанси лікування відбуваються окремо від решти пацієнтів, що ускладнює вжиття заходів для забезпечення соціального дистанціювання? Чи можливо, щонайменше під час пандемії, тестування та лікування проводити в один і той же день?» – запитує депутат.

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ РУМУНІЇ

«У нинішньому соціо-економічному контексті необхідно вжити різні заходи для відновлення економіки Румунії, яка потерпає від пандемії COVID-19, але не слід забувати про заохочення до створення нових підприємств, нинішня ситуація створюючи можливості для розвитку

підприємництва в сільській місцевості Румунії», – зазначає Микола-Мирослав Петрецький у депутатському зверненні до міністра економіки, енергетики та ділового середовища Вірджіла Данієла Попеску. Правильний підхід економічної політики може призвести до капіталізації сільського підприємницького потенціалу, здатного принести економічну, соціальну та інституційну користь, що може розвинути цей сектор та призупинити міграцію румунів за кордон, одночасно покращуючи якість послуг на місцевому рівні та зниження рівня безробіття, – стверджує депутат.

«Основна проблема в цьому плані – відсутність єдиної програми, орієнтованої на розвиток підприємницького духу сільських громадян, що в поєднанні з поганим розумінням програм підтримки підприємництва призводить до того, що в сільській місцевості створюються замало підприємств, або вони зосереджені в галузі сільського господарства.

Такі програми, як Start Up Nation, що впроваджуються очолюваним Вами міністерством, створюють шанси для підприємців, але навіть і в цьому випадку обсяг освоєння коштів, виділених в рамках цієї програми, у сільській місцевості дуже низький, і становить станом на 2017 рік лише 25,8 % (за даними Міністерства економіки, енергетики та ділового середовища).

З огляду на сказане вище, шановний пане міністре, будь ласка, повідомте мене, чи міністерство, яке Ви очолюєте, планує вжити заходів щодо збільшення кількості підприємств у сільській місцевості, заохочуючи громадян у цих районах отримати доступ до коштів різних програм підтримки, розроблених Міністерством економіки, енергетики та бізнес-середовища?».

ПОДАТКОВІ ЗАХОДИ ДЛЯ ЗАОХОЧЕННЯ ПЕРЕНЕСЕННЯ ОКРЕМИХ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ

Останнім часом все більше великих компаній говорять про необхідність перенесення виробничих потужностей з Азії в Центральну та Східну Європу, а Румунія не повинна упустити цю можливість, – попереджає Микола-Мирослав Петрецький у листі до міністра Флоріна Кицу, від якого просить інформацію про можливі фінансові заходи для стимулювання перенесення окре-

мих виробничих одиниць у нашу країну, розроблені Міністерством фінансів, що може відкрити нові можливості для розвитку повітів на півночі країни.

СИТУАЦІЯ РУМУНСЬКОГО РАДІО ПІСЛЯ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ

Інформаційне середовище рясніє фальшивими новинами, а суспільне радіо залишається, в тому числі під час надзвичайного стану, одним із небагатьох надійних джерел інформації для громадян Румунії, які проживають в країні та за кордоном, із щоденною аудиторією в понад 4 мільйони осіб, успішно запобігаючи поширенню фальшивих новин про SARS-COV 2, – зазначає Микола-Мирослав Петрецький у депутатському зверненні до Прем'єр-міністра Румунії Людовика Орбана, з якого ми наводимо наступний уривок:

«Усе більше держав використовують суспільне телебачення і, особливо, радіо як єдині надійні джерела інформації, особливо з огляду на те, що короткі та середні хвилі здатні дістатися до будь-якого місця на Землі та можуть бути надійним засобом поширення інформації під час надзвичайних ситуацій, коли телебачення або Інтернет є менш надійними, працюючи з великими перебоями, особливо в такій ситуації, як нинішня.

Я також переконаний, що Вам відомо про фінансові проблеми, з якими стикається Радіо Румунія, як, наприклад, минулорічна, коли через фінансові труднощі Адміністративна рада Румунського Радіо була змушена просити додаткові кошти з Резервного фонду Держбюджету для виплати заборгованості перед Національним товариством радіокомунікації, або ситуація в цьому році, коли в розпалі надзвичайного стану на розгляд Адміністративної Ради була внесена пропозиція скоротити мовлення на коротких та середніх хвилях.

Як було зазначено вище, короткохвильовий діапазон – це стратегічний ресурс Румунської держави, який може бути використаний для оповіщення громадян про надзвичайні ситуації, на кшталт нинішньої, в умовах, коли Інтернет не є безпечним середовищем, багато країн обмежують можливості Інтернет-користувачів, а онлайн середовище рясніє фальшивими новинами та дезінформацією.

Знаючи Вашу відкритість, аби уникнути повторення ситуації попередніх років, Шановний Пане Прем'єр-міністре, прошу повідомити мене письмово, чи очолюваний Вами Уряд розглядає можливість вжиття заходів для недопущення повторення згаданих вище ситуацій і в цьому році?».

ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

ЛИПЕНЬ

1. Лучію МІГОК (з дому АРДЕЛЯН, 15 липня 1963 р.) – викладачка української мови в Сучаві. Пані Лучія – інспектор з питань кадрів в Сучавському шкільному інспектораті, голова Сучавської міської організації СУР.

Уродженка багатодітної сім'ї священика Івана Арделяна, вихідця з марамороського села Бистрий, яка чимало зусиль доклала для того, щоб у мальовничій Сучавщині українська мова зберігалася далі і далі.

2. Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО (30 липня 1959 р.) – голову Марамороської повітової філії

СУР, члена Ради СУР, викладача музики, керівника і соліста ансамблю «Червона Калина», члена хору «Ронянські голоси». Засновника Фестивалю-конкурсу для учнів української поезії на повітовому рівні в Румунії з 2001 року в Мараморошині, що з часом переріс на Конкурс національного рівня, спочатку у Верхній Рівні, а згодом Фестиваль перенесли до м. Сігету. Уродженця українського марамороського села Верхня Рівна, де закінчив початкову восьмирічну школу і поступив до Сігетського педучилища. Згодом став разом із дружиною керівником хору «Ронянські голоси» – як випускники Музичного факультету в Україні. Захистив Мастерат із прав людини Баямарського факультету. З самих молодих років виступав з

українськими піснями на різних фестивалях, де з честю представляв і далі представляє українську громаду. Там, де появляється Мирослав Петрецький з «Червоною калиною», – завжди особливо гарний український настрій, який єднає українців Румунії.

Мірко, як його всі звуть, заснував і мандоліновий оркестр учнів рідної Верхньої Рівни.

З 2015 р. – заступник голови СУР, член Ради СУР, голова Марамороської філії СУР.

Бажаємо багато подальших успіхів голові Марамороської філії СУР на українській ниві Румунії. Нехай здійснюються усі його задуми, хай відкривають вони обрії подальших перспектив!

**МНОГІХ І БЛАГІХ ЛІТ,
ДОРОГІ ЮВІЛЯРИ!**

«Вільне слово»

♦ С Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Т Е Й ♦

НАШЕ МАЙБУТНЄ – НАША ГОРДІСТЬ

Кожного шкільного року учні Загальної восьмирічної школи села Ремети Мараморського повіту беруть участь у різних шкільних та позашкільних змаганнях, конкурсах, олімпіадах, де отримують гарні премії. Так само і в цьому навчальному році наші учні брали участь, між іншим, в Олімпіаді з української мови і літератури та Конкурсі декламування української поезії.

Повітовий етап Олімпіади з української мови та літератури відбувся 29 лютого 2020 року в Сігетському українському Ліцеї імені Тараса Шевченка. Брали участь 5 наших учнів VII-VIII-их класів, з яких 1 учениця отримала II премію, а дві учениці – відзнаки. На жаль, через пандемію коронавірусу, з 11 березня 2020 року аж до сьогодні в Румунії закрито навчальні заклади на карантин, а це і причина того, що національний етап олімпіади так і не відбувся.

12 червня 2020 року наші діти також брали участь у повітовому етапі Кокурсу декламування української поезії, який цього року відбувся у дистанційній формі онлайн. Критерії конкурсу ті ж самі, як і в минулих роках. Крім декламування поезії, учні повинні були виразно прочитати і коротенький текст на перший погляд з двох-трьох речень із підручника української мови, дотримуючись відповідної інтонації, наголосу, дикції. Не востаннє учасники конкурсу оцінені і за традиційний український костюм, в якому вони були одягнені.

У конкурсі беруть участь учні зі всіх мараморських шкіл, де вивчається українська мова, починаючи з початкових класів до гімназії та ліцею. У цьому конкурсі брало участь 9 наших учнів. Троє учнів отримали I премію, один учень II премію, а п'ять учнів відзнаки. Вони гарно і серйозно готуються до цього конкурсу, завчасно шукають і підбирають разом із учителями української мови підходящі їм поезії, готують свої народні костюми, стараються представити себе якнайкраще. Всі вони знають, що на них чикають гарні грошові премії, дипломи, і тому вони із нетерпінням щороку чекають цей конкурс. А вчителі української мови Лівія Роман і Анна Ковач щодня мотивують дітей на знання, тренують їх до олімпіад та конкурсів, хвилюються та радіють їхнім перемогам.

Слід підкреслити, що обидва етапи Конкурсу декламування української поезії, і повітовий і національний етапи, щорічно відбуваються під егідою Союзу українців Румунії та Олімпіада з української мови та літератури відбуваються за підтримки Союзу. Кожного року діти отримують гарні грошові премії і книги українських письменників Румунії. Крім цього, у літніх канікулах вони ще

чолі з головою СУР, депутатом Миколою-Мирославом Петрецьким, головою Мараморської філії СУР професором Мирославом Петрецьким та першим заступником голови СУР, першим заступником мараморської філії СУР, головою місцевої організації села Ремети, професором Василем Пасенчуком, ходили до кожної школи окремо, щоб вручити дипломи і призи. Для всіх дітей був великий сюрприз, тому що всі вони дістали з боку Союзу планшети, не тільки переможці, а й всі учні, які брали участь у Конкурсі поезії та в Олімпіаді з української мови та літератури. Учні переможці отримали планшети та грошові премії.

Наші учні, якими ми гордимось і пишаємось є: Лонтя Лариса, учениця VIII класу, отримала II премію і дістала планшет + 125 лейв, Гурзун Деніса та Гурзун Анамарія, учениці VII класу, отримали відзнаки і отримали планшети і по 75 лейв, Мойш Андрея, учениця VII класу та Цуня Джорджіяна, учениця VIII класу, отримали за участь у Олімпіаді планшет. Вони брали участь у Олімпіаді з української мови та літератури.

У повітовому етапі Конкурсу декламування української поезії брали участь і отримали премії слідуєчі наші учні: Ковач Ніколас Крістіян, учень II класу, Колопельник Сіміна Марія, учениця IV класу та Лонтя Лариса, учениця VIII класу, зайняли I місце й отримали планшет і за регламентом вони будуть брати участь у наступному національному етапі Конкурсу. Потім учениці Дзерік Олександра, учениця початкового класу, отримала II премію і планшет, а Штець Олександра Марія, учениця I класу, Дубович Делія, учениця III класу, Тюк Іван, учень V класу, Дубович Летісія Аделіна, учениця VI класу, та Гурзун Анамарія, учениця VII класу, отримали відзнаки і дістали по одній планшеті.

Всі вони були дуже раді, всім було приємно за такі гарні і цінні премії, які вручили їм представники Союзу українців Румунії. Разом із ними радіють і батьки, і вчителі української мови, які підготовляли їх до цих змагань. Всі вони є наше майбутнє – наша гордість!

Марія ШТЕФАН,
викладач Загальної
восьмирічної школи
села Ремети

Іван ТЮК –
учень V класу

їдуть відпочивати у табір біля моря в Україну або в Румунію.

Цього року, маючи на увазі умови, яких слід дотримуватися через пандемію коронавірусу (зберігання фізичної відстані), делегація Союзу українців Румунії на

♦ С Ж О Р І Ж Ж А Д Л Я Д І Ж Е Й ♦

Липень блискавками
періщить, дуби калічить

Він – сьомий син у батька, середульший син богині Літа. Звали його Липцем (Липець). Спершу. І Липцем він був ще якихось років 120 тому, до 20-го сторіччя, а на початку 20-го вже всі писали (а поступово й говорити стали) про нього: липень. А він же – справжній скипень, тільки не січневий, а сонячний, спекотний, липневий. А липець – це ще й липовий мед: на сей місяць припадає час основного медозбору.

Називали його по-різному, косень (косець): коли з ним косили трави. І теж локально – пасень: коли пасли з ним худобу. А білень (білець) – на заході України-Руси: коли в його час вибілювали полотно.

Наші предки ще із сивої давнини, з дохристиянських часів, вірили, що

липнем опікується бог грому, грози і блискавки Перун, бо саме в липні бог Перун найчастіше крає небо блискавицями і тим від усього лихого очищає світ, а людей надихає на животворчу радість і на працю. Тому дощ у липні ще здається!

Подекуди він має назву «кивень»: відганяючи мух, коні й корови енергійно кивають головами. А ще – «гедзень», бо в сю пору тварини особливо потерпають від гедзів.

Отже, липень – житниця, кленчиць-зеренць (клич збирати зерно), громич-сімич (седмиця громів). Косень (косець), пасень, білень (білець), дощовик, сінокіс, грозовик...

А найпоширеніша українська народна назва, липень, – теж прозора і зрозуміла: в сей час квітне липа, збирають липовий цвіт, а він же – цілю-

щі ліки від застуди й інших хвороб. Хоча... липа зацвітає в Україні у червні. Тому, як пишуть дослідники, на Русі логічнішим і правдоподібнішим вважають пояснення походження назви місяця «липень» від давньоруського слова «ліпий», «ліпший», яке означало «гарний», «кращий». Бо ж таки гарний!

Любов СЕРДУНИЧ

Оксана САЛЮК

РОЗМОВА З КВІТКОЮ

Квіточко гарненька,
Я – дівчинка маленька.
Мої оченятка,
Як у ластів'ятка.
Рученьки у мене,
Мов пелюстки в тебе.

Тімея Іванка

Сміх мій, як дзвіночок,
И срібний голосочок
Мій лунає всюди.
Квітонько миленька –
Люблять мене люди!

Троє українців потрапили до списку
міжнародної ради з дитячої книги

Міжнародна рада з дитячої та підліткової книги (International Board on Books for Young People – IBBY) оприлюднила список IBBY Honour List 2020 із письменників, ілюстраторів та перекладачів зі всього світу.

Про це повідомляє Читомо. "З українців до нього потрапили: письменник Сашко Дерманський – за книжку "Мері" (А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2018), ілюстраторка Ольга Кузнєцова – "Пір'їнка птаха-мрії" (Авіаз, 2017) та перекладачка Наталя Іваничук – "Антон та інші нещастя" (Видавництво Старого Лева, 2018).

Сторінки склала Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Різдво Св. Івана Хрестителя

«Псалмами й піснями та співом духовним вшануймо Пророка від пророка, плід з неплодної, найбільшого між усіма народженими з жінок, громадянина пустині, славного Івана, промовляючи до нього: Хрестителю Спаса і Предтече, що маєш сміливість задля твого святого народження! Умоляй Христа, щоб дав світові мир і душам нашим велику милість.» Цими словами одного співу вечірні починаємо празнувати різдво Пророка, Предтечі і Хрестителя Івана. І всі співы богослужіння цього свята нагадують нам про його чудове народження, але також пов'язують, так, як і нам представлено Євангелистом Лукою, народження Предтечі до народження Того, перед Яким він мав народитися і приготувати Йому дорогу.

Тому, як ми кажемо за Спасителя, що Він – Слово, співы називають Івана Хрестителя Голосом Слова, тому що і народився перед Ним, але і проповідував перед Нього, приготівляючи людей до наближення Царства: «Сьогодні Голос Слова розв'язує язик батька, що занімів був задля невірства; він про-

ображає багатодітність Церкви та й розриває узи материнської неплодності. Наближається світильник Світла, зоря сповіщає прихід Сонця правди для збудування і спасіння душ наших».

Все на вечірні цього празника співы пов'язували і порівнювали народження Предтечі і Спасителя: «Єлисавета зачала Предтечу благодаті, а Діва – Господа слави. Обидві матері вітали одна одну, а немовлятко Єлисавети здригнулось у лоні, слуга ж бо звеличував Владику». І теж на вечірні, один спів прикликає нас брати приклад Єлисавети у її прославлення Богородиці: «Погляньмо на Єлисавету, яка до Марії промовляє: Звідкіля мені це, що прийшла до мене Мати Господа мого? Ти Царя носиш, а я воїна; ти Законодавця, а я законслужителя; ти Слово, а я Голос, що проповідує царство небесне». Ми всі покликані брати приклад Єлисавети, якої слова похвальні і молитовні до Богородиці, ми повторюємо кожного дня у головній молитві, присвячній Богородиці.

Через життя, до якого Бог вибрав Св. Івана, останній із пророків відрізняється від

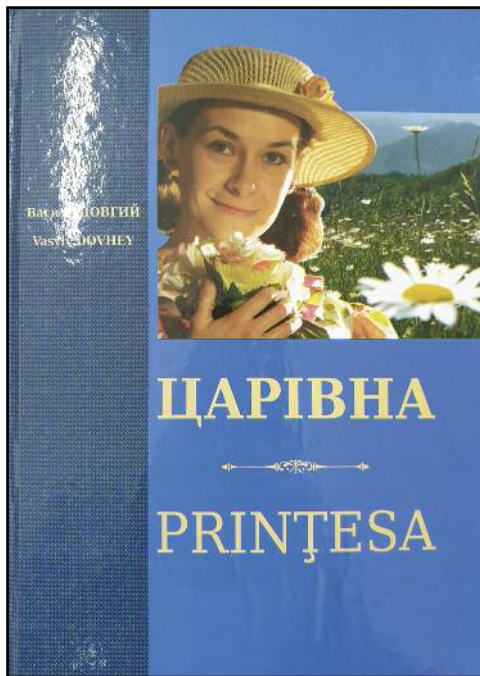

інших не тільки тим, що Він говорив про Спасителя якраз перед Його проповідування, але і своїм строгим життям, яке йому було приписано ще ангелом, який явився Захарії. Через це строге життя, присвячене Богові, він багатьма був названий ангелом в тілі чоловіка (тому, наприклад, в багатьох іконах він розписаний, маючи крила), або той чоловік, який наблизився найбільше до чинів ангельських: «Сьогодні Єлисавета радісно народжує останнього з пророків: начало апостолів, земного ангела і небесного чоловіка, Голос Слова, воїна і Предтечу Христового».

От. Мариус М. ЛАУРУК

«АКОРДИ» ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ ПРО КРАСУ І ТАЇНСТВА СВІТУ (I)

Кілька днів тому, 11 липня 2020 р., православна церква поминала і святкувала, між іншими святими, Святу Ольгу – Царицю Росії (надіюсь, що українська православна церква, а також греко-католицька, де компактно живуть українці Румунії, не забули пом'янути Святу Царицю!), бо колишня княгиня пересадила з Візантії християнство на землі України, де була заснована перша держава наших предків – Київська Русь, а її внук Св. Володимир Великий охрестив у 988 році у водах Дніпра перших християн сучасного українського народу. Також на 15 липня свят-

кується Св. Володимир Великий і, відповідно, в Україні або в Мараморощині свято буде 28 липня. Тому що в Україні день Св. Ольги святкуватиметься 24 липня і в нашій Мараморощині, також згадаю перших християн і двох святих, щоб ніхто не забував історію наших предків – і князя Ігоря Святославовича, якому підкорялися сусідні племена, бо інакше князь попереджав: «Йду на вас!» та й завойовував їх. як завоювала вбивців деревлян мужня княгиня Ольга після смерті свого мужа. Тому історичне ім'я Ольги – нам миле, щире, і тому молоді родичі обирають своїм дівчаткам імена Ольга, Оля, Олечка та румунські Олга й Олгуца тощо.

З цієї нагоди згадаємо нашим читачам Ольгу Кобилянську, письменницю, яка народилася в місті Гура-Гуморулуй 27 листопада 1863 р. і померла 21 березня 1942 – ого року у Чернівцях, в Україні, де вона жила з 1891 року. У 1895 р. пише повість «Царівна», а між 1995-1901 рр. появляється роман «Земля», повість «У неділю рано зілля копала» і багато інших творів. Драматург України Василь Довгий драматизував повість «Царівна» і за його сценарієм Київське телебачення здало двадцятисерійну кінострічку, яка довго представлялась перед телеглядачами. Той же драматург здав драму-двоактівку, яку я переклав на румунську мову – «Prințesa» – і яку Ботошанський театр «Міхай Емінеску» поставив успішно на сцені з гастроліями в Ботошанах, Сереті, Радівцях, Сучаві, Гура-Гуморулуй, у Бухаресті та Чернівцях.

(Далі буде)

Іван КІДЕЩУК,
липень 2020

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.